

Kötülüğü emreden (emmâre) nefsin elinden kurtuluşa şöyle bir misal verilebilir: On beş yaşında bir genç köle düşünelim ki; on beş sene gözü görmeyen, kulağı duymayan, kalbinde dahi asla merhameti bulunmayan bir efendiye hizmet etmiştir. Sonunda merhametli bir zat çıkıp gelmiş; o köleyi, o merhametsiz efendinin elinden kurtarmış ve azad etmiş. Sonra hamamda yıkamış. Temiz elbiseler giydirmiş. Çok güzel bir bahçe içinde bir köşke getirmiş. Pembe şilteli bir döşek üstüne yatırmış. Güzelin de güzeli yemeklerle beslemiş. Güzel suretli huriler ve gılmanlar dahi onun hizmetine verilmiş.

İşte otuz beş sene bir dakika dahi durmadan, oturmadan, aç, susuz, gözsüz, kulaksız efendiye gece gündüz hizmet eden o köle bu nimeti görünce nasıl rahat edip teşekkür üstüne teşekkür ederse; Allâh (c.c.)'un ihsan eylediği başarı ile kötülüğü emreden (emmâre) nefsin elinden kurtulan kalb dahi Hâkk Teâlâ ile ünsiyeti ve huzuru buldukta o köleden daha çok rahat eder ve teşekkür üstüne teşekkür eder. Bu kalb huzurunu tahsil eylemek, bu kalb huzuru ile insanlık sıfatını bulmanın ve insan olmanın şartları yedi olup şunlardır:

1. Sabır
2. Teslim
3. Hilim
4. Edep
5. Utanmak
6. Arzu
7. Sarılmak

Hemen her şeyde sebebine sarılmak şarttır. Bu yolda sebebine teşebbüsten murad; şeriatla ilgili, tarikata lââyık, hakikata muvafık, marifete uygun olan sebeplere teşebbüs etmektir.

(Mehmed Nuri Şemseddin Nakşibendî (k.s.), *Miftâhu'l-Kulûb*, s.397)